

ו' סיון ה'תש"פ		כניסת שבת	יציאת שבת
ירושלים	19:02	20:21	
ת"א	19:18	20:23	
חיפה	19:10	20:25	
באר שבע	19:19	20:22	

אילול של צחוק

חג השבועות ופרשת "נשא"

ידועים דברי צדיקים שאמרו, שהם יראים מיום הדין של שבועות יותר מיום הדין של ראש השנה, כי בשבועות דנים על הרוחניות של האדם ובראש השנה דנים על הגשמיות, ומובא בספר כף החיים וכן כתוב בשער הכוונות, שצריך האדם שלא ישן בלילה הזאת כלל, ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה כזכור באריכות בהקדמת ספר הזהר (פר' בראשית ופר' אמור). "ידע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפילו רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה מובטח לו שישלים שנתו! ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא וכו'.

אולם עיקר ההכנה לקבלת התורה הוא על ידי השמחה שישמח בעבודת השם ובקיום מצוותיו, וידוע מה שאמר האר"י הקדוש זיע"א שזכה לכל השגותיו, משום שקיים את המצוות בשמחה. ולעומת זאת, כל התוכחה האמורה בתורה באה משום "תחת אֶשֶׁר לא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרֵב מְלִי" (דברים כ"ח). וכשחסרה השמחה אז נחשבים אצלו התרי"ג מצוות כתרי"ג בעיות שהוא צריך להיפטר מהם, חס ושלום.

ואיך מגיעים לשמחה? אם אדם יידע ויפנים את המאמר: "העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוודור, פְּדִי שֶׁתִּפְגַּס לְטָרְקֵלֶיךָ:" (אבות ד, טו). אם האדם יתהלך בעולם הזה בידיעה זו, בה הוא מבין כי "אני" אינו פה, עיניים ויתר האברים, שהרי בבוא היום הם כלים ונרקבים ותוותר רק הנשמה הרוחנית, כשהאדם מבין שכל חייו בעולם הזה הינם חלק קטן ופחות לעומת חיי נצח, אזי יודע הוא שאין צורך להשקיע בחיים הגשמיים ולרדוף אחר הצלחות מדומות של עולם הזה, ואפילו כשתנאי חייו בגשמיות בחלק מהזמן קשים מעט, הרי יודע שזה רק פרוודור, והוא מלא שמחה ומסתפק במועט שיש לו.

ומסופר, שעשיר אחד בא לבקר את ה"חפץ חיים", וראה את רהיטי ביתו העלובים, ורצה העשיר לקנות לו שולחן וכסאות חדשים. וה"חפץ חיים" סירב לקבלם ממנו. והסביר לו כך: כשאתה נוסע למרחקים עבור מסחר וכיוצא בזה, האם באכסטיה שאתה שוהה בה בדרך אתה מבקש ריהוט יפה וחדש? אמר לו העשיר: לא, רק בביתי הפרטי אני צריך ריהוט יפה, אבל באכסטיה הרי אני שוהה רק לזמן קצר ואין לי צורך להשקיע בזה. ענה לו ה"חפץ חיים": כך הדבר אצלי, שכל חיי עלי אדמות הם קצרים ואיני צריך ליותר מזה, כי הבית האמיתי שלי הוא בעולם הבא, ולשם אני דואג לשלוח מה שיותר מצוות, כדי שיהיה לי שם את כל הנוחיות.

זאת ועוד; פרשת דיני גוזל ונשבע לשקר המופיעה בפרשתנו מסיימת בפסוק: "וְאִישׁ אֶת-קַדְשֵׁיו, לוֹ יִהְיֶה..." (ה', י).

אמר ה"חפץ חיים: עיקר גדול בעבודת ה', מגלה לנו התורה בפסוק זה – שרכושו האמיתי של האדם, רכוש שיישאר לו לעולמים, רכוש שאף אחד לא יוכל לקחת ממנו, ופירותיו יישאו רווח נצחי, הוא רק רכושו הרוחני של האדם, שכל התורה והמצוות שעושה בימי חייו, והם אלו שילווחו בחייו ובמותו.

בחייו ובמותו רק "קַדְשֵׁיו, לוֹ יִהְיֶה" – הרכוש היחיד שיישאר לו, אלו קדשיו, תורתו ומצוותיו שעשה בימי חייו, אך כל שאר הנכסים והעניינים האחרים, אינם מהווים קניין אמיתי; ידידי שקר הם לאדם, נראים הם כאוהבים, אך כל התחברותם אליו אינה אלא זמנית בלבד, ובבא העת – הם עוזבים אותו לנפשו – "כי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו", ברגע אחד כל רכושו של האדם נפרד ממנו, הוא לא שלו! רק מעשיו הרוחניים נקנים לו לנצח והולכים אותו לעולם האמת.

העמל למען נשמתו, הרי הוא עמל לתועלת עצמו, וכל פעולה מקנה לו זכות בחיי הנצח. לעומת זאת, המתמסר לרצונותיו הגשמיים, ועסוק ברדיפה אחר תאוותיו, הוא כאותו אדם השואב מים מן הבאר, נושאם על כתפו ושופכם לחבית בלי תחתית, כי לא נותר לו מאומה מכל פועלו!

ואם האדם מחזיר להכרתו את המציאות הברורה הזאת, הוא יאבד טעם וחשק להשקיע בהבלי העולם הזה, ולבו לא יתפתה אחר תענוגות גשמיים, אלא ישקיע ברוחניות, ויחפש להספיק מה שיותר תורה ומצוות.

במבט כזה אפשר לעבור את כל הניסיונות שהשטן מעמיד לו לאדם בעולם הזה, וכל הקשיים שהוא מביא על האדם כדי לבטלו מלימודו ולמנוע ממנו לקיים את המצוות כראוי וכו', ויקל עליו להתגבר עליהם כיון שידוע מה העיקר בחייו ומה הוא טפל.

הגה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זי"ע שאל פעם יהודי אחד מדוע אינו קובע עתים לתורה? תירץ היהודי את עצמו שהוא טרוד בטרדת הפרנסה, ולכן אין עיתותיו בידו לעסוק בתורה. אמר לו הגר"ח, שאם כך הם פני הדברים, הרי שאין בינו לבין אומות העולם ולא כלום, שהרי בשעה שעבר הקב"ה עם התורה אצל האומות העולם ושאלם האם ברצונם לקבל את התורה, ענו לו זה בכה וזה בכה – בני עשו ענו שכל חיותם היא מרציחה וכבר נתברך אביהם 'על חרבך תחיה', וכן שאר האומות. הרי שמאנו לקבל את התורה מפני פרנסתם וחיותם, ואם כן, אף האומר שאינו לומד ואינו קובע עתים לתורה מפני חיות נפשו ופרנסתו, הרי הוא כאותם האומות...

חדרו של פרופסור אשכנזי, גדול מנתחי המוח בישראל באותם ימים, ומנהל המחלקה הנוירו-כירורגית בבית החולים בילינסון בפתח תקוה, כבר ראה את כל סוגי המטופלים. לחדר הזה התנקזו המקרים הקשים והמסובכים ביותר של מחלות המוח בישראל, לכאן הגיעו מטופלים בדרגות החומרה הגבוהות ביותר שקיוו למצוא מזור אצל הפרופסור הנודע.

אבל יום קשה וסערה מטלטלת כבאותו יום, לא ראה החדר זמן רב. בתוכו ישב אדם, חיורו כסיד ורגליו רועדות בחוסר שליטה. ברכיו כשלו באימה, והיה נראה לפני עילפון. 'למעשה', קבע הפרופסור בצער, 'אתה מוגדר חסר סיכוי. המחלה כבר התפשטה בלי סוף. לצערי, אפילו ניתוח לא יכול להציל את המצב!'

האיש ישב, עיניו נפולות, ולבו הולם בפראות. 'אז מה זה אומר?' - שאל כאילו לא הבין. 'זה אומר - שניתוח הוא בלתי אפשרי, לא שייך במקרה כזה. הצילומים מוכיחים זאת מעל ומעבר לכל ספק. זה ענין של זמן, אולי אפילו ימים ספורים', אמר בקול שקט ותוך השתתפות כנה בצער על הבשורה הנוראה...

'אבל עשית כבר ניתוחים מסובכים - אז תנתח גם אותי!' - זעק האיש. 'ממילא אין מה להפסיד - לפחות תנסה!'... 'תסלח לי' - השיב הרופא - 'אני רופא ומנתח, אבל לא רוצח חלילה... הייתי עושה בשבילך כמיטב יכולתי, אבל אני אומר לך בכנות ובצער רב שאין כל סיכוי!'

האיש יצא בברכיים כושלות, וצנח על הכסא. לידו ישב יהודי נעים הלכות, שראה כי המטופל שלפניו אובד עוצות, נכנס עמו בשיחה עד שהבין למה פניו כה קודרות. 'אני מציע שניסע ליחזון איש', שהוא גם צדיק וגם חכם' - אמר למטופל, 'אולי נלך לשאול אותו? הרי ממילא אין מה להפסיד...'

בשעת ערב מוקדמת נכנסו השניים לביתו של היחזון איש, שלבו נקרע כששמע את גודל הטרagedיה. הוא ביקש כי יביאו לפניו את הצילומים, והם מיהרו לשוב אל הפרופסור ולבקשם. כששמע הפרופסור את הבקשה המוזרה, שאל בפליאה: 'מי זה היחזון איש? הוא רופא דגול? הוא יודע לראות צילומים?'... ואחרי רגע הוסיף: 'אתם יודעים מה - ממילא אין לי מה לעשות בהם, קחו ושיהיה לבריאות!'

במחרת בבוקר, התייצבו שוב בבית היחזון איש' כשהצילומים בידיהם. החזון איש הניפם מול האור, התבונן בהם היטב, ולבסוף - קרע דף ממחברתו והחל לצעיר בקולמוסו. 'הנה, זה המוח' - אמר, וצייר עיגול ובתוכו עיגול נוסף, 'והמחלה ממאירה כאן' - שירטט קו מזוגג. 'ובוודאי' - הוסיף החזון איש בפשטות, 'פרופסור אשכנזי צודק שאי אפשר לנתח מכאן' - הצביע על נקודה מסויימת, 'שכן אם ינתח מכאן - ינותחו המחלה והמוח גם יחד...' 'אך אם' - אמר היחזון איש' אחרי ההרהור קל, 'לא ינתח משם, אלא יתחיל מכאן' - אמר וסימן ריבוע ובתוכו קו עגול, 'ומכאן ימשיך בקו ישר עד לכאן' - שב והצביע על נקודה מסויימת - 'אז יוכל לנתח ללא דופי, המחלה תוסר, ואתה תזכה בבריאות איתנה!' - חייד וגם בידך. 'אז לכו בבקשה לפרופסור, והראו לו את מה ששרטטתי...'

מונית הוזהקת מאי שם, ובתוך שעה קלה כבר נקשו על דלתו של הפרופסור. הוא העיף מבט בצורך, ונרתע לאחור בהלם. רגעי שתיקה ארוכים ומתוחים חלפו עברו, הפרופסור היה המום עד כלות נפשו, ואחרי זמן מה ביקש מהמזכירה: 'בטלי את כל התורים להיום, אני נוסע לבני ברק כעת.' שלושתם נכנסו לרכב, שדהר את הדרך מפתח תקווה לבני ברק. במשך כל הנסיעה, שתק הפרופסור ולא דיבר מילה.

הגיעו לביתו של היחזון איש, וכשנכנסו, לפני הכל, שאל הפרופסור קצרות: 'האומנם?', האם כבודו הוא שצייר זאת? 'אכן', אישר היחזון איש, 'משהו לא ברור? שב בבקשה ואסביר לך, דבר דבור על אופניו. הפרופסור התיישב על הכסא הישן, והגיב בשאלה: הכל ברור בצורך, רק דבר אחד לא ברור - מנין לרב הידע הזה?! איך חשב הרב על הדרך המקורית הזו?! ובבת אחת, פרץ מפיו שטף של שאלות: 'הן ניתחתי מאות מוחות בחיי, ומעולם לא חשבתי על הגישה הזו. איך חשב על כך הרב? האם כבודו מנתח מוח גאוני לא מוכר? באיזו אוניברסיטה למדת? אלו ספרים קראת? כמה מוחות ניתח הרב בחייו?'

'היחזון איש' חייד, והשיב בענוות חן: 'הרגליים הללו' - החווה על ברכיו, 'מעולם לא דרכו בשערי אוניברסיטה! העיניים הללו' - היטיב את משקפיו, 'מעולם לא קראו אף ספר רפואה. ובכל זאת - נראה לי שהדרך שהצעתי לנתח - היא נכונה ובעלת סיכוי. הלא כן?'

'בודאי שכן' - גמגם הפרופסור כשהוא מחוויר מרוב הלם, 'נכון שזה לא בטוח, אבל יש לדרך הזו סיכוי טוב להבריא את האיש. ניתחתי מאות מקרים בחיי, עברתי על עשרות ספרי רפואה והשתלמתי במיטב האוניברסיטאות - ומעולם לא עלתה בדעתי האפשרות הזו... מי יודע כמה אנשים הייתי יכול להציל... אבל אינני מבין... איך יתכן שאדם שלא למד רפואה ולא דרך בשערי אוניברסיטה יידע מעצמו על הדרך הזו? הגאון רבי חיים ברים זצ"ל, שהיה עד למעשה וראה אותו בעיניו, סיפר שהיחזון איש חייד קלות, הצביע על ארון הספרים ואמר: "כל הידע הדרוש לנו, אנו יודעים מהתורה הקדושה!"

הפרופסור ההמום נפרד מהיחזון איש, וביצע את הניתוח בהצלחה, לשמחת המטופל המבריא ובני משפחתו.

לימים, כשהיה בכנס רפואי ונקרא לנאום, הוציא מכיסו את הציור שצייר היחזון איש' ונופף בו לעיני הקהל תוך שהוא קורא: 'לפעמים קשה לנו - הרופאים המבנינים, לשמוע לרבנים ולהאזין לעצותיהם. הציור הזה מזכיר, כי החכמה האמיתית טמונה דווקא בתורה, ויותר מכל מה שלמדתי עשרות שנים באוניברסיטה - נמצא בחכמת התורה!' אחרי כמה שנים, נכנס מתמחה לחדרו של הפרופסור, והביט במסגרות שעל הקיר - הנושאות כולן תעודות מאוניברסיטאות נחשבות בכל רחבי תבל. לצידן, תמונה לא גדולה, ממנה נשקפה דמותו של רב עטור משקפיים... 'זה בטוח סבא שלך', הפטיר המתמחה לעבר הפרופסור. 'ממש לא' - השיב הפרופסור מינה ובינה, 'כל המסגרות מזכירות לי כמה אני יודע, והתמונה שלו נועדה להזכיר לי כמה אני עדיין לא יודע!... כמה חכמה טמונה בתורה הקדושה שהיא נחלת לומדי התורה!...'

הסיפור, שסיפר רבי חיים ברים זצ"ל שהיה עד לו, פותח לנו אפיק נוסף להביט אל החכמה המופלגת הטמונה בתורה. יש בה הכל - ידע רפואי, ידע משפטי, סגולות לחיים טובים, מענה לשאלות פילוסופיות, הכל יש בה בתורה הקדושה, אותה קיבלנו מתנה ביום הזה - בחג השבועות!

כמה עלינו לשמוח, לצהול ולשוש ביום קבלת התורה. 'אשר בחר בנו מכל העמים' - זכינו בזכות ייחודית שאין כדוגמתה: 'ונתן לנו את תורתו' - יש בה הכל, כל הפתרונות לכל בעיות החיים, כל סוגי החכמות, פסגת הידע והקדמה - הכל כבר מונח וטמון בתורה. והדרך לזכות בה - היא פשוט לשבת ולעמול בתורה, להתמיד בעיסוק בה ברצינות וברציפות, לקנות בה ידיעות נרחבות ולעמול על הבנתה!

אם ניקח את האות האחרונה במילה הראשונה שמתחילה כל חומש, ואת האות האחרונה במילה שמסיימת כל חומש נקבל דבר נפלא:

בְּרֵאשִׁית	בְּמִצְרַיִם
וְאֵלֶּה	מִסְעֵי־הֵם
וַיִּקְרָא	סִינֵי
וַיְדַבֵּר	יְרֵחוֹ
אֶלֶּה	יְשָׁרָאֵל

ת ה ס ה א ר ו ה ל

וכשנסדר את עשרת האותיות האלה נקבל: **תורה מא-להים**

מזה כאלף ושלוש מאות שנה, נוהגים אנו לקרוא את מגילת רות בחג השבועות בבית הכנסת. המנהג נקבע בבבל במאה ה-8 לספירה. למנהג זה יש הסברים שונים, המבוססים על המסופר במגילה.

מגילת רות מספרת על רות המואבייה, נוכרייה שהצטרפה לעם ישראל - 'עַמָּךְ עַמִּי, וְאֶל־לֵהֲיָךְ אֶל־לֵהֲיָי', ולכן נוהגים לקרוא את המגילה בחג השבועות - הוא חג מתן תורה, ללמדנו מה גדולה ויקרה התורה, עד שאף הגויים מכירים ברוממותה, ושגם אדם שלא גדל על ברכי התורה בימי ילדותו, ובילה את חייו בהבל וריק, יכול על ידי רצון חזק לפתוח פרק חדש בחייו, ולהידבק בתורה הקדושה, כשם שעשתה רות שדבקה בתורה בהיותה בגיל ארבעים.

הסבר אחר קשור לדוד המלך: על-פי המסורת, דוד המלך נולד ונפטר בחג השבועות. על-פי המסופר במגילה, הייתה רות המואבייה סבתא בְּרֵתָא של דוד המלך (דוד המלך היה הנין שלה), כפי שמפורט בפסוקים המסיימים את המגילה. ולכן ראוי ומתאים לקרוא בחג זה - הקשור להולדתו ולמותו של דוד המלך - את המגילה המספרת על מוצאו.

הסבר נוסף, חג השבועות הוא גם חג הקציר, ומרבית האירועים במגילה קורים בשדה או בגורן בתקופת הקציר: רות מלקטת בשדה, בועז פוגש את רות בשדה, רות באה אל הגורן של בועז, ורצו חכמים לרזז את העם במצוות הקשורות לקצירת התבואה - לקט, שכחה ופאה. לכן תיקנו לקרוא במגילת רות, שבה רואים עד כמה חשובות מצוות אלו, ומה רבה נחיצותן לעניים.

המגילה מלמדת אותנו השגחת ה' על יצוריו, שמשלב לאדם כפועלו וכפרי מעלילו, כפי שאירע לאלמלך שיצא מארץ ישראל לחוץ לארץ, כדי להשתמט מלפרנס את העניים, ולבסוף איבד את כל ממונו ובניו. לעומת זאת רות שבחרה בחיי עוני בארץ ישראל על פני חיי עושר וכבוד במואב, זכתה שיצאה ממנה מלכות בית דוד.

מגילת רות נפתחת בתיאור קורות משפחתו של אלמלך מבית לחם: בעקבות רעב בארץ החליט אלמלך - איש בעל נכסים, לעבור למואב עם אשתו נעמי ושני בניו. במואב פוקדת את המשפחה טרגדיה נוראה: תחילה מת האב, אלמלך, ואחר כך מתים שני הבנים. נעמי נשארת עם שתי כלותיה המואביות - רות ועורפה. בינתיים הסתיים הרעב בארץ, ונעמי מחליטה לחזור לארץ. כלותיה מלוות אותה, והיא מפצירה בהן להישאר. עורפה משתכנעת - אבל רות מתעקשת, וחוברת לנעמי:

וכך מגיעות נעמי ורות ליהודה - אלמנות, עניות וחסרות כול. הן מגיעות לבית לחם בתקופת הקציר, ורות מחליטה לנצל את זכותה כענייה, וללכת ללקט בשדה. והנה, כמו במקרה, היא מגיעה לשדה של בועז, קרוב משפחה של נעמי, איש נכבד ובעל נכסים. בועז רואה את רות בין המלקטים בשדה, והיא מוצאת חן בעיניו. הוא מבקש לדעת עליה ועל משפחתה, וכשהוא שומע את מה שעשתה למען חמותה, נעמי, הוא מחליט להעניק לה יחס מיוחד.

נעמי שומעת מרות על המפגש עם בועז, ומציעה לה להתלבש יפה ולהתקשט, לרדת אל הגורן ולחכות עד שבעז, הנמצא בגורן, ילך לישון. וכך, באמצע הלילה, מגלה בועז את רות השוכבת למרגלותיו, ומבקשת ממנו שיגאל אותה: 'וישא אותה לאישה. וכך עונה לה בועז:

"לִינִי הַלַּיְלָה וְהִנֵּה בְּבִקְרִי אִם יִגָּאֵלְךָ טוֹב יִגָּאֵל וְאִם לֹא יִחַפֵּץ לְגָאֵלְךָ וְיִגָּאֵלְתִּיךָ אֲנִי חֵי ה' שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר." (רות ג יג)

בספר **צדיק יסוד עולם** המיוחס לאר"י הקדוש מבאר, שהלילה רומז לגלות והגואל הוא הקב"ה וישנם שני אפשרויות לגאולה:

הראשונה ע"י זכויות של עם ישראל אם יעשו תשובה, וזה מבחינת אחישנה, ועל זה אמר: **"אם יִגָּאֵלְךָ טוֹב יִגָּאֵל וְאִם לֹא"** האפשרות השנייה היא גאולה בזמנה, ועל זה נאמר: **"וְאִם לֹא יִחַפֵּץ לְגָאֵלְךָ וְיִגָּאֵלְתִּיךָ אֲנִי חֵי ה'."**

ומבאר האר"י ש"ח"י רומז ל**יסוד** (על פי הקבלה) ושם ה' רומז ל**תפארת**, וכך כותב האר"י:

"ויש בכאן רמז גדול שלא ניתן לכתוב באשר שנוגע אל זמן הגאולה."

האר"י אומנם לא מבאר את הסוד, אך היום אנו חכמים אחרי מעשה לדעת **יסוד שבתפארת** (שמרומז ב"ח"י ה"י) זהו היום בספירת העומר שהוא כנגד **ה' באייר!**

רואים מכאן, שהאר"י עוד לפני למעלה מ-500 שנה כבר ראה ברוח קודשו את החשיבות של יום זה.

ואפשר להוסיף על דבריו, שגם המשך הפסוק **"שכבי עד הבקר"** מוסיף נדבח נוסף, שאם נוציא את האות ה' של **"הבקר"** נקבל, שהגימטרייה של שלושת התיבות עולה, 708 ועם האות ה' שרומזת ל-5000 נקבל את התאריך ה'תש"ח - שנת הקמת מדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתנו!

לע"נ אסתר מזרחי בת יחזקאל וכתון ז"ל
נלב"ע ב' טבת ה'תש"פ. ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ ר' יצחק ב"ר נסים מזרחי ז"ל
נלב"ע י"ח תשרי ה'תשס"ט. ת.נ.צ.ב.ה.